

องค์ความรู้และการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองไทยทรงดำ

ตำบลบ้านดอน อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

Knowledge and Product Development from Thai Song Dum's Native Textiles in Bandon Subdistrict, U Thong District, Suphanburi Province

รุจิราภา งามสารคุ* และ บุณยภา พลวัน

Rujirapha Ngamsakoo* and Punyapha Phollawan

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพฯ 10220

Department of Architecture, Faculty of Industrial Technology, Phranakhon Rajabhat University,

Bangkok 10220, Thailand

*Corresponding author E-mail: n.rujirapa@gmail.com

(Received: 10 April 2017; Accepted: 27 June 2017)

Abstract: Knowledge on product development from Thai Song Dum's native textiles of Ban Don subdistrict, U Thong district, Suphanburi Province is a participatory action research to study the knowledge and local wisdom of Thai Song Dum people on how they apply the native textiles of Thai Song Dum to produce daily-used appliances and to design and develop products from native textiles of Thai Song Dum, especially watermelon-patterned fabric and patched fabric. There are 4 participants in the project; Weaving Community Enterprise of Ban Yang Lao, Ancient Black Tai Cultural Restoration Center, Wat Klang Ban Don School, and Wat Yang Sawang Arom School. The research results revealed that watermelon-patterned fabric and patched fabric conceal some meanings which can be linked to the history and lifestyle of Thai Song Dum people by using dark indigo-blue thread, to weave watermelon-patterned fabric for decorating the weaved fabric with the patterns conveying to the relationship with nature. Therefore, these two kinds of fabric clearly show the identity of the ethnic group. The researcher developed the products from Thai Song Dum's fabrics as; key ring, bag, glasses box, and notebook. The survey results on product satisfaction showed that the design, price, and utility were all in high level.

Keywords: Watermelon-patterned fabric, patched fabric, Thai Song Dum's native textile products

บทคัดย่อ: องค์ความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองไทยทรงดำตำบลบ้านดอน อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อศึกษาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวไทยทรงดำในการนำผ้าพื้นเมืองไทยทรงดำมาผลิตเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน และเพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองไทยทรงดำ โดยเฉพาะผ้าลายแตงโมและผ้าปะ มีเครื่องเขียนเข้าร่วมโครงการ 4 แห่ง ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้ากีกระดูกบ้านยางลาว ศูนย์พื้นฟูวัฒธรรมใต้ดินโบราณ โรงเรียนวัดกลางบ้านดอน และโรงเรียนวัดยางสว่างอารมณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผ้าทอลายแตงโมและผ้าปะແเนงนัยยะที่เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์และวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทยทรงดำไว้ ด้วยการใช้สีน้ำเงินเข้มเข้มเกือบดำในการทอ ส่วนผ้าปะที่ใช้แต่งเติมบนผ้าทอให้สวยงามมีลวดลายสีอ่อนถึงความผูกพันกับธรรมชาติ ผ้าสองชนิดนี้จึง

แสดงเอกสารลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้นำผ้าดังกล่าวมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ดังนี้ พวงกุญแจ กระเป่า กล่องใส่เงินตัวและสมุดจดบันทึก ผลการสำรวจความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์พบว่า ด้านการออกแบบ ด้านราคา และด้านประโยชน์ใช้สอยมีความพอใจในระดับมาก

คำสำคัญ: ผ้าทอลายแต่งโน้ต ดอกผ้าปะ ผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นเมืองไทยทรงคำ

คำนำ

งานหัตถกรรมพื้นบ้านเป็นภูมิปัญญาที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยควบคู่กับความงาม จึงเป็นผลงานที่ปั่งบอกถึงอัตลักษณ์อันสหท้อนรากฐานแห่งภูมิปัญญา (จัสรพิมพ์, 2554) ผ้าทอลายแต่งโน้ตและดอกผ้าประดิษ์เป็นงานหัตถกรรมของชาวไทยทรงคำ ตำบลบ้านดอน อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้สะท้อนอัตลักษณ์ดังกล่าวอย่างชัดเจน และยังคงอนุรักษ์ไว้ในรูปแบบของการแต่งกายและเครื่องใช้ รวมทั้งการผลิตเพื่อเป็นสินค้าชุมชนด้วย อย่างไรก็ตาม การทำงานผ้ามาทำเป็นผลิตภัณฑ์มักเป็นการผลิตจากทักษะความชำนาญและความเข้าใจที่สืบทอดกันมา แต่ขาดความคิดสร้างสรรค์ด้านการออกแบบ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ดีย่อมเกิดมาจากการออกแบบที่ดี (ชมจันทร์, 2558)

นอกจากนี้ยังขาดการวิเคราะห์และการใช้ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มมูลค่า ทำให้ภาพลักษณ์ของสินค้าและผลิตภัณฑ์ขาดลักษณะเฉพาะตัวที่ต่างกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่นับวันจะมีแนวทางการเลือกบริโภคสินค้าที่มีมูลค่าด้านความคิดและความรู้สึกเพิ่มขึ้น ต่างจากเดิมที่จะพิจารณาเฉพาะมูลค่าด้านกายภาพเป็นสำคัญ (ตุนท์ และสมชาย, 2558)

ดังนั้น จึงมีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาและเสนอแนวทางในการนำงานผ้ามาสร้างผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทยทรงคำเชิงพาณิชย์ (ณัฐพล, 2559) มีวัตถุประสงค์เพื่อนำความงามของชาวยไทยทรงคำมาออกแบบและพัฒนาให้เกิดรูปแบบใหม่ของลายแล้วนำลายรูปแบบใหม่มาวางบนตัวผลิตภัณฑ์ และโครงการการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาของชาวไทยทรงคำในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย (ธิติพันธ์, 2559) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอ ได้ผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ร่วมสมัยจำนวน 20 รูปแบบ

177 องค์ความรู้และการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองไทยทรงคำ ตำบลบ้านดอน อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

งานวิจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นว่างานผ้าของไทยทรงคำนี้ สามารถนำมาสร้างสรรค์ได้หลากหลายผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัยจึงดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายงานวิจัยในการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาของชาวไทยทรงคำมาออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ 4 ชนิด ได้แก่ พวงกุญแจ กระเป่า กล่องใส่เงินตัว สมุดจดบันทึก ด้วยการใช้หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์เป็นเครื่องมือในการพัฒนารูปถักราบแก่ผู้เรียนร่วมกับชุมชน เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดโดยชุมชนมีส่วนร่วม ซึ่งการส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวิจัยนี้ จะเป็นตัวช่วยกระตุ้นให้ชุมชนเองเกิดการพัฒนาองค์ความรู้ของตนเองมากขึ้น (อุไรวรรณ และคณะ, 2560) งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวไทยทรงคำในการนำผ้าพื้นเมืองไทยทรงคำ ตำบลบ้านดอน อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

อุปกรณ์และวิธีการ

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำผ้ามาผลิตเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน การนำองค์ความรู้มาออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมือง และการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองไทยทรงคำ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key information) ประกอบด้วย ผู้ครองมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ชาวบ้านที่เกี่ยวข้องกับงานผ้า (การทอผ้า การปักผ้า การปะผ้า) จำนวน 12 คน ผู้นำชุมชน หมู่ 1-8 ตำบลบ้านดอน

ตอน อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 8 คน สภา วัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1 คน สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้ากีกระตุกบ้านยางลาว และศูนย์พื้นฟูวัฒนธรรมใต้ดินโบราณ จำนวน 10 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง(purposive sampling) 2) ผู้บริโภค คนรุ่นใหม่วัยทำงาน วัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุใน ผลิตภัณฑ์ จำนวน 100 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบตามสะดวก (convenience sampling) ดำเนินการวิจัย ในช่วงเดือน มกราคม 2559 – มีนาคม 2560

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in depth interview) การสนทนากลุ่ม (focus group discussion) การบันทึกเสียง ภาพถ่าย และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ วิธีการดำเนินวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1) สร้างเครือข่ายงานวิจัย การพัฒนาผลิตภัณฑ์จำเป็นต้องมีข้อมูลด้านองค์ความรู้ภูมิปัญญา ไทยทรงคำอย่างแท้จริง จึงขอความร่วมมือจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้ากีกระตุกบ้านยางลาว ศูนย์พื้นฟูวัฒนธรรมใต้ดินโบราณ โรงเรียนวัดกลางบ้านดอน และโรงเรียนวัดยางสว่างอารมณ์ ให้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายงานวิจัย

2) การจัดประชุมชี้แจงโครงการ ผู้วิจัยได้จัดประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการและขั้นตอนดำเนินงาน ทั้งนี้นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดอนจะช่วยสนับสนุนให้โครงการบรรลุผลสำเร็จ และต้องการให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นต่อไป

2. ขั้นดำเนินการ

1) การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์สมาชิกชุมชนเพื่อเก็บข้อมูลเรื่องการนำผ้ามาผลิตเครื่องใช้และความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องใช้ที่ผลิตขึ้นมากับชนบธรรมเนียมประเพณีไทยทรง

2) การสนทนากลุ่ม (focus group discussions) ผู้วิจัยได้จัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อให้ตรวจสอบข้อมูลที่เก็บได้ และนำภาพร่างการออกแบบ

ผลิตภัณฑ์ให้ที่ประชุมดูเพื่อขอคำปรึกษาเรื่องรูปแบบและวิธีการผลิต

3) การออกแบบผลิตภัณฑ์จากแนวคิดวัฒนธรรมไทยทรงคำและรับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งด้านการออกแบบและด้านศิลปวัฒนธรรม โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งสองสาขาเห็นชอบกับการออกแบบผลิตภัณฑ์

4) การคืนข้อมูลงานวิจัยสู่ชุมชน ผู้วิจัยได้จัดประชุมเพื่อนำต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาแล้วเสนอต่อชุมชนพร้อมอธิบายเหตุผลเพื่อให้ชุมชนวิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะ ผลการดำเนินงานคือ ชุมชนพอใจมากกับผลิตภัณฑ์

5) การถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน ผู้วิจัยร่วมกับเครือข่ายจัดอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาแล้วสู่ชุมชน โดยจัดแบ่งการอบรมเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มสมาชิกชุมชนจำนวน 15 คน และกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษาประจำบ้านด้วยอาจารย์จำนวน 4 คน นักเรียนจำนวน 14 คน ผลการดำเนินงาน คือ ผู้เข้ารับการอบรมทั้งสองกลุ่มต่างพึงพอใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ และต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติม

ผลการศึกษา

องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวไทยทรงดำเนินการผลิตผ้าพื้นเมืองและนำมารวบรวมเครื่องแต่งกายและเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ผลศึกษาองค์ความรู้เรื่องแนวคิดและการผลิตผ้าทอลายແลงไม้

1. ประเพณีการทอดผ้าของชาวไทยทรงคำ

หญิงไทยทรงคำทุกคนต้องฝึกทอดผ้าในครัวเรือน ผ้าที่ทอมีห้องผ้าฝ้ายและผ้าไหมแต่ส่วนใหญ่เป็นผ้าฝ้ายนิยมใช้ผ้าฝ้ายมากกว่า เช่น ผ้าทอลายແลงไม้สำหรับทำผ้าห่ม ผ้าพื้นสำหรับทำเสื่อ และผ้าที่ใช้ในพิธีการต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้จึงต้องปลูกผ้าฝ้าย ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เพื่อใช้เป็นวัสดุดีและเส้นใยในการทอดผ้า แต่ปัจจุบันนิยมใช้เส้นไหมประดิษฐ์แทน

2. แนวคิดเรื่องสีและลวดลายของผ้าทอลายແลงไม้

ผ้าทอลายແลงไม้เป็นชนิดหรือผ้าที่มีลวดลายของหญิงไทยทรงคำมีสีครามเข้มจนเกือบดำ จุดเด่นอยู่ที่ลวดลายเรียง

รอบด้วยชื่อเป็นเส้นสีฟ้าอ่อนเหลือบขาว ลายถูกนิยมใช้ชื่อเรียกว่า “ลายชาดโถ” และ “ชื่นดาวลาย” แต่ก็เรียกันว่า “ลายแตงโม” เพราะเห็นร่าคล้ายลายผลของแตงโม สีและลายของผ้าหอลายแตงโมล้วนสื่อถึงความคิดของชาวไทย

Figure 1 Woven fabric Watermelon-pattern for Thai Song Dum women

ผลศึกษาองค์ความรู้เรื่องการปะผ้าและลายดอกผ้าปะ

1. แนวคิดเรื่องการประพัน

การประผ้าเกิดจากแนวคิดที่ต้องการให้เครื่องแต่งกายและเครื่องใช้มีความสวยงามเงื่อนนำมาย้อมสีต่างๆ ด้วยสีสีหลักแล้วตัดเป็นชิ้นเล็กๆ เย็บติดกันเป็นดอกด้วยความลายที่สร้างสรรค์ขึ้นมา จากนั้นนำมาประดับบนเครื่องแต่งกายประเภทเสื้อ และประดับบนเครื่องใช้ เช่น หน้าหมอน บนมุ้ง ดอกผ้าปะปิ้งเป็นงานหัตถกรรมที่ญี่ปุ่นที่ทรงค่าอันเรียบง่ายควบคู่ไปกับการทอ

2. ลายดอกผ้าปะ

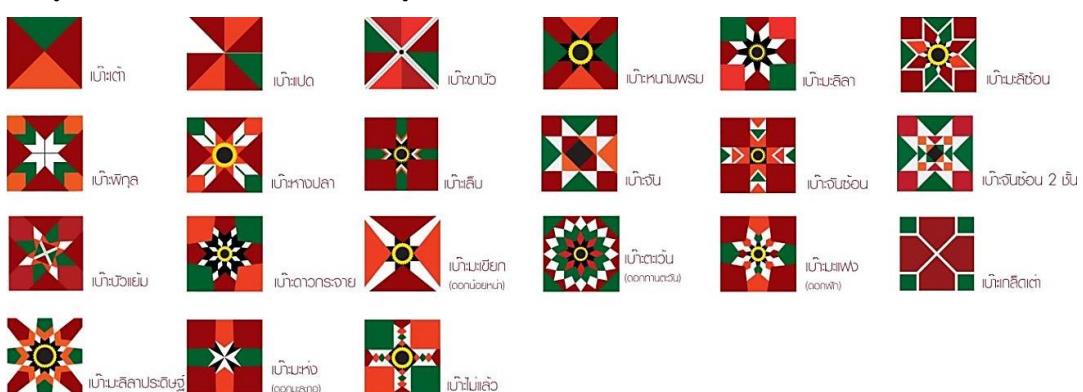
ถ่ายทอดผ้าปะของกลุ่มชาติพันธุ์ได้สืบ
ความหมายเป็นรุปธรรมในลักษณะของลวดลายที่เป็นสิริ
มงคลแก่ผู้ใช้ทั้งสิ้น ส่วนใหญ่ของลายที่ใช้กันอยู่ได้รับสืบ

ทรงคำที่เข้าใจสัจธรรมของชีวิตมนุษย์ว่าไม่มีผู้ใดหลีกเลี่ยงความตายได้ (ภาพที่ 1)

ทอดจากประพิรุษและเป็นที่น่าภาคภูมิใจที่ชาวไทยทรง
ดำรงแบบบ้านดอน ได้สร้างรั้งลายดอกผ้าปะตีนใหม่
จำนวนหนึ่ง โดยพัฒนาจากลายดั้งเดิมและเผยแพร่ไปสู่
ชนชั้นไทยทรงดำรงกลุ่มนี้ด้วย

3. ที่มาและความหมายของลายดอกผ้าปะ

แนวคิดด้านวัฒนธรรมและประเพณีมีความเกี่ยวข้องกับการประพัต้าที่มีธรรมชาติเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างลายโดยเฉพาะดอกไม้ รูปแบบของดอกผ้าป่ามีลักษณะเป็นลายเรขาคณิต สีของดอกผ้าป่าจะใช้สีหลักสีสีประจำบด้วย สีเขียว สีขาว สีแดง สีเหลืองหรือสีส้ม มีการกำหนดตำแหน่งของสีอย่างชัดเจน ลายดอกผ้าป่าที่พบเห็นในชุมชนไทยทรงดำต่ำบลําบ้านดอน มีจำนวน 21 ลาย (ภาพที่ 2)

Figure 2 Collection of 21 patching patterns from Thai Song Dum in Ban Don subdistrict, Suphanburi Province

ผลศึกษาองค์ความรู้เรื่องการนำผ้าและดอกผ้าปะมา
ผลิตเครื่องใช้และเครื่องแต่งกาย

1. เครื่องใช้ แยกเป็น เครื่องใช้ประจำตัว และเครื่องใช้ประจำบ้าน (ภาพที่ 3)

ย่าม มีชื่อเรียกเป็นภาษาถิ่นว่า “หลวง” เป็น¹ ถุงผ้าที่ชายไทยทรงด้ามส่วนด้านบนออกบ้าน² นิยมใช้สีดำ การตัดแต่งลวดลายเพิ่มความสวยงามเข้ามา³ ในภายหลัง แต่ไม่ทำย่ามชนิดนี้ถวายพระ จะจัดขึ้นตาม⁴ ร้านนำไปถวาย

หมวก มีชื่อเรียกเป็นภาษาถิ่นว่า “มู” เป็น⁵ เครื่องใช้ที่ให้เด็กสวมกันแಡด และให้หญิงที่ทำพิธีกรรม⁶ หรือที่เรียกว่า “แม่ดหรือหม้อ” สวมใส่⁷

หมอน เป็นเครื่องนอนที่ใช้หันนอน และ⁸ สำหรับเป็นเครื่องเรือนก่อนแต่งงานทั้งเป็นเครื่องประดับ⁹ บ้านเพื่อแสดงความเป็นแม่บ้านแม่เรือนด้วย¹⁰

ที่นอน เป็นเครื่องนอนชนิดม้วนพับเก็บได้ ชา¹¹ ไทยทรงด้วยรากไม้สัก¹² ไม้อิฐแล้วจะม้วนเสื่อฟูกเก็บไว¹³ ข้างฝาบ้านเพราะมีลักษณะไม่แข็งและไม่หนาเกินไป ใน¹⁴

พิธีแต่งงานต้องมีเสื่อฟูกม้วนกลมใส่ในสาหรากหามไปใน¹⁵ ขบวนส่งตัวเจ้าสาวไปบ้านเจ้าบ่าว

มุ้ง ทำด้วยผ้าฝ้ายนิดหนาสีครามเข้มเกือบดำ¹⁶ คนไทยทรงคำเรียกนุ่วว่า “หยัน” และถือว่าเป็นสิ่งของที่¹⁷ ต้องจัดเตรียมในวันแต่งงาน โดยมีการตกแต่งที่บริเวณ¹⁸ ขอบหยันด้านบนทั้ง สีด้านด้วยผ้าหลากสี และนำสิ่งของ¹⁹ มงคลและของป้องกันความชั่วร้าย มาใส่ตรงหูหยัน²⁰ จากนั้นตกแต่งลวดลายตรงจุดตัดขอบมุ้งด้วยวิธีปั้นผ้า²¹ หรือปักผ้า ด้วยการถือกลวดลายที่มีคุณค่าต่อผู้ใช้หยัน²² มีข้อกำหนดว่าต้องเย็บหยันให้เสร็จภายใน 1 วัน และจะ²³ เลือกผู้เย็บที่มีคุณค่า ครอบครัวมั่นคง เพื่อเป็นการเริ่มต้นที่²⁴ ดีแก่คู่แต่งงาน

ลูกช่วงหรือ “มะกอน” คือ ห่อผ้าลักษณะสี่เหลี่ยมจัตุรัส²⁵ ภายในบรรจุเม็ดมะขาม ทรงกลางด้านบนของลูกช่วงมี²⁶ เชือกผูกเป็นหูหิ้ว มุนที่เหลือ 4 มุน จะใช้เศษผ้าหรือด้าย²⁷ สีต่างๆ ผูกตกแต่งให้เป็นตุ้มหูตั้งติ้งใช้ยนلنระหว่าง²⁸ ชา-หญิง ถือเป็นการละเล่นที่สำคัญในเทศกาลหรืองาน²⁹ รื่นเริง

Shoulder bag

Patched hat

Patched pillow

Mattress

Mosquito net

Tossing ball

Figure 3 Equipment and appliances used of Thai Song Dam everyday life

2. เครื่องแต่งกาย (ภาพที่ 4)

อัตลักษณ์ที่เด่นชัดของไทยทรงคำได้แก่ การแต่งกายด้วยผ้าสีครามเข้มเกือบดำ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เสื้อผ้าสำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน และเสื้อผ้าสำหรับใช้ในโอกาสพิเศษ ทั้งงานมงคลและงานอาวมงคล

เสื้อผ้าสำหรับใช้ในชีวิตประจำวันที่ยังตัดเย็บ และใช้ส่วนไส้กันอยู่ได้แก่ เสื้อทั้งเทงหรือทั้งเทง ช่วง (กางเกง) เสื้อก้มของชาย เสื้อก้มหญิง ส่วนผ้าเปียว เป็นผ้าเอ่อนกประงค์ของหญิงไทยทรงคำ ผ้าเปียวใช้ประกอบชีวิตประจำวัน ใช้คล้องกับเพื่อความงามและให้ความ

อบอุ่น ใช้พันรอบอกแทนเสื้อยามอยู่ในบ้าน จึงเรียกอีกชื่อว่า ผ้าอ้างนุ

เสื้อผ้าสำหรับใช้ในพิธีกรรม ที่สำคัญได้แก่ เสื้อชี ที่ใช้หั้งในยามเจ้าของมีชีวิต และในยามเสียชีวิตแล้ว เสื้อชีใช้สวมในงานมงคลและงานอาวมงคล เป็นเสื้อที่แบ่งด้วยปรัชญาในการดำรงชีวิตไว้ทุกส่วน เสื้อผ้าของชาวไทยทรงคำเกือบทั้งหมดไม่มีลวดลายยกเว้นเสื้อชีจะปักลวดลายสวยงาม แต่จะปกปิดด้านที่มีลวดลายไว้เมื่อสวมใส่ยามมีชีวิตอยู่แสดงถึงความถ่อมตน ไม่โ้อวด เมื่อถึงชีวิตจะนำด้านมีลวดลายมาคลุมโลงศพ เพื่อให้ผู้รับรู้ว่าเป็นพวงดียกัน

Figure 4 Traditional clothes of Thai Song Dam (left) and clothes for spiritual ceremonies (right)

ผลศึกษาองค์ความรู้เพื่อนำไปออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นเมืองไทยทรงคำสำหรับบ้านดอน อำเภอชื่อท่องจังหวัดสุพรรณบุรี

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทั้ง 4 ชนิดได้แก่ พวงกุญแจ กระเป้า กล่องใส่ส่วนตัว และสมุดจดบันทึกใช้หลักการออกแบบเพื่อสร้างจุดเด่นที่แสดงอัตลักษณ์ของชาวยไทยทรงคำ โดยใช้การตัดกันของสีและรูปทรงเพื่อให้เห็นความแตกต่างและเป็นการซักน้ำสายตาไปสู่จุดเด่นของผลิตภัณฑ์ การสร้างจุดเด่นด้วยความแตกต่างนี้อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของความเป็นเอกภาพ ในส่วนของวัสดุหลักใช้ผ้าทอลายแต่งโมที่มีสีครามเข้มเกือบดำและมีลายเส้นสีฟ้าอ่อนเกือบขาวว่างเป็นเส้นคู่และเส้นคี่สลับกันอยู่บนผืนผ้า สีและลายเส้นล้วนสื่อถึงความคิดของชาวยไทยทรงคำ สีครามเข้มเกือบดำสื่อถึงชีวิต จิตวิญญาณ เส้นสีฟ้าอ่อนเกือบขาวสื่อถึงการไว้ทุกข์ การนำ

สองสีมาอยู่ร่วมกันแสดงถึงความเข้าใจในสัจธรรมของมนุษย์ว่าไม่มีผู้ใดหลีกเลี่ยงความตายได้เป็นการเดือนตัวเองไม่ให้ประมาท ผ้าลายแต่งโมที่ใช้นี้ได้มีการปรับขนาดความถี่ของลายเส้นบนผืนผ้าเพื่อให้เหมาะสมกับขนาดของผลิตภัณฑ์โดยผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปวัฒนธรรม และสมาชิกชุมชนว่าสามารถทำได้โดยไม่ทำให้การสื่อถึงความหมายของลายผ้าผิดเพี้ยนไป นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์ทุกชิ้นได้ตัดแต่งให้สวยงามด้วยสีสันสดใสดอกผ้าปะซึ่งเป็นงานฝีมือที่มีชื่อเสียงด้านการสร้างสรรค์ของชาวยไทยทรงคำซึ่งมีถึง 21 ลาย โดยสร้างพื้นฐานของลายด้วยผ้าปะเลียนแบบจากธรรมชาติและคลีคลายลักษณ์ผ่านรูปทรงเรขาคณิตเพื่อสร้างความกลมกลืนกับวัสดุตุกแต่ง จึงออกแบบรูปทรงผลิตภัณฑ์ตามรูปทรงของลายดอกผ้าปะ ได้แก่ รูปทรงสี่เหลี่ยมของสมุดจดบันทึก รูปทรงสี่เหลี่ยมคง

หมูของกระเบ่า รูปทรงสามเหลี่ยมของกล่องแวนต้า รูปทรงกลมของพวงกุญแจ ผลิตภัณฑ์ทั้งสี่ชนิดยังมีความพิเศษແเนওຍู่เพื่อสร้างความน่าสนใจ เช่นพวงกุญแจจะมีพู่ห้อยอยู่ข้างน้ำใช้งานจะสะดวก得多 แก้วไวน์มีน้ำเงินที่ลูกช่วงลูกใหญ่ไปมาด้วยมือของชาหยาหนุ่มและหญิงสาวในเทศกาลสงกรานต์ กล่องใส่แวนต้าและกระเบ่าสามารถ

พับเก็บได้เมื่อไม่ได้ใช้งานและผู้บริโภคสามารถปรับเปลี่ยนดอกผ้าปะบนผลิตภัณฑ์ได้เองจะได้ไม่รู้สึกจำเจ สมุดจดบันทึกผู้บริโภคสามารถเปลี่ยนกระดาษใหม่ได้เองหากใช้กระดาษหมด (ภาพที่ 5)

Figure 5 Products from Thai Song Dum's native textiles

นอกจากนี้เพื่อเพิ่มคุณค่าของสินค้าทางวัฒนธรรมจึงได้ติดฉลากสินค้า(label) นำเสนอที่มาของวัสดุหลักที่นำมาใช้ว่าบรรพบุรุษได้สร้างสรรค์

ขึ้นจากความรักความผูกพันต่อครอบครัวและธรรมชาติแวดล้อม (ภาพที่ 6)

Figure 6 Label

ผู้วิจัยได้ร่วมมือกับเครือข่ายจดอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยนำผลิตภัณฑ์ด้นแบบมาสอนวิธีประดิษฐ์ ผู้เข้ารับการอบรมประกอบด้วย สมาชิกชุมชนและเยาวชนในสถานศึกษา ในส่วนของเยาวชนเป็นการสร้างผู้สืบทอดรุ่นใหม่ที่มีจิตสำนึกรักในคุณค่าของงานหัตถกรรมไทยทรงด้วย และเมื่อสืบสุกการอบรมอาจารย์ประพี่พามาภยการ (โรงเรียนวัดกลางบ้านดอน) และอาจารย์จอมขวัญ พุทธินัย (โรงเรียนวัดยางสว่างอารมณ์)

ได้นำความรู้ที่รับจากผู้วิจัยไปถ่ายทอดต่อเยาวชนในสถานศึกษาเพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนผู้สืบทอดรุ่นใหม่ ในส่วนของสมาชิกชุมชนต่างให้ความสนใจในรูปแบบใหม่ของผลิตภัณฑ์ เพราะที่ผ่านมาจะผลิตตามรูปแบบเดิมและต้องการออกแบบด้วยตนเอง ตัวอย่างเช่น อาจารย์หั้งสองห่านดังกล่าวข้าต้นได้ร่วมเบริ่กษาภัณฑ์แก้ร้อน น้ำแข็ง (ประณกคุ้มวิสาหกิจชุมชนทอผ้ากีกระตุกบ้านยางลาว) ถึงรูปแบบผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่เช่น กระเบ่า

ปลอกใส่โทรศัพท์มือถือ และได้ลงมือดำเนินงานแล้ว นอกจากนี้การที่ผู้วัยรุ่นนำฝาลายแต่งโมโนใช้เป็นสัดส่วนในการสร้างผลิตภัณฑ์ทำให้สามารถซื้อสักลักษณะมาก เพราะเป็นครั้งแรกที่นำมาใช้ในตำบลบ้านดอน จังเป็นแรงกระตุ้นให้สามารถออกแบบกรอบที่เคลียบปฏิบัติกันมาแต่ยังคงความสำคัญของเอกลักษณ์ไว้ การฝึกอบรมจึงมีผลต่อความคิดมากกว่าผลงาน เพราะการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้องทำอย่างต่อเนื่องจึงจะเกิดรูปแบบใหม่และชุมชนต้องเป็นผู้ปฏิบัติ

ผลของการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองไทยทรงค่า ประเภทกล่องใส่แว่นตา พบร่วมกัน ผู้บริโภค มีความพึงพอใจโดยภาพรวมใน

ทุกด้าน เท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 1) ประเภทพวงกุญแจ พบร่วมกัน ผู้บริโภค มีความพึงพอใจภาพรวมในทุกด้าน เท่ากับ 3.96 อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 2) ประเภทกระเบื้อง พบร่วมกัน ผู้บริโภค มีความพึงพอใจภาพรวมในทุกด้าน เท่ากับ 3.99 อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 3) ประเภทสมุดจดบันทึก พบร่วมกัน ผู้บริโภค มีความพึงพอใจภาพรวมในทุกด้าน เท่ากับ 4.01 อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4) ผลของการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองไทยทรงค่า ประเภทรวมทุกด้านผู้บริโภค มีความพึงพอใจในระดับมาก (ตารางที่ 5)

Table 1. Survey results on satisfaction toward glasses box from Thai Song Dum's native textiles

Assessment	$\bar{X}$	Standard Deviation	Meaning
Design	3.96	.83	High
Price	3.78	.33	High
Utility	3.88	.78	High
all aspects	3.87	.65	High

ตารางแสดงที่ 1 ผลของการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองไทยทรงค่า

ทำ ประเภทกล่องใส่แว่นตา พบร่วมกัน ผู้บริโภค มีความพึงพอใจโดยภาพรวมในทุกด้าน เท่ากับ 3.87 (ระดับมาก)

Table 2. Survey results on satisfaction toward key ring from Thai Song Dum's native textiles

Assessment	$\bar{X}$	Standard Deviation	Meaning
Design	3.99	.80	High
Price	3.91	.74	High
Utility	3.99	.80	High
all aspects	3.96	.78	High

ตารางที่ 2 แสดงผลของการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองไทยทรงค่า

ทำ ประเภทพวงกุญแจ พบร่วมกัน ผู้บริโภค มีความพึงพอใจภาพรวมในทุกด้าน เท่ากับ 3.96 (ระดับมาก)

Table 3. Survey results on satisfaction toward bag from Thai Song Dum's native textiles

Assessment	$\bar{X}$	Standard Deviation	Meaning
Design	4.01	.79	High
Price	3.98	.81	High
Utility	3.99	.80	High
all aspects	3.99	.80	High

ตารางที่ 3 แสดงผลของการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองไทยทรง

คำ ประเกทกระเป่า พบว่า ผู้บริโภค มีความพึงพอใจ ภาพรวมในทุกด้าน เท่ากับ 3.99 (ระดับมาก)

Table 4. Survey results on satisfaction toward notebook from Thai Song Dum's native textiles

Assessment	$\bar{X}$	Standard Deviation	Meaning
Design	4.06	1.34	High
Price	3.98	.73	High
Utility	4.00	.79	High
all aspects	4.01	.95	High

ตารางที่ 4 แสดงผลของการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองไทยทรง

คำ ประเกทสมุดจดบันทึก พบว่า ผู้บริโภค มีความพึงพอใจ ภาพรวมในทุกด้าน เท่ากับ 4.01 (ระดับมาก)

Table 5. Survey results on satisfaction toward products from Thai Song Dum's native textiles, glasses box, bag, key ring, and notebook in all aspects

Assessment	$\bar{X}$	Standard Deviation	Meaning
Design	3.93	0.57	High
Price	3.98	0.85	High
Utility	3.96	0.64	High

อภิรายผล

จากการวิจัยพบว่า ไทยทรงคำทำบ้านดอน อำเภอคู่หง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นชุมชนที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตน เห็นได้จากเครื่องแต่งกายที่เป็นผ้าทอสีคราม เข้มกีบคำ มีลายปักและดอกผ้าปะเพิมความงามตาม สมาชิกชุมชนที่อยู่ในช่วงวัยกลางคนขึ้นไปส่วนใหญ่มี ความรู้ ความเข้าใจและมีความภูมิใจในวัฒนธรรมของ ตนเองและยินดีให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ชุมชน แห่งนี้มีการสร้างงานหัตถกรรม เพื่อใช้เชิงและเพื่อ จำหน่ายด้วยการทอผ้าและประดิษฐ์งานฝีมือที่รับสืบทอดจากบรรพบุรุษ ผ้าที่ทอมีทั้งผ้าพื้นสีดำและผ้าทอ ลายแต่งโมเป็นผ้าที่แสดงเอกลักษณ์ของไทยทรงคำ เพราะ มีสีครามเข้มกีบคำ เส้นใยที่ใช้ทองและสีที่ใช้ย้อม เดิม เป็นผลิตผลจากธรรมชาติปัจจุบันเปลี่ยนมาใช้เส้นใย สังเคราะห์และสีสังเคราะห์มากกว่าธรรมชาติ มีลายเส้นสี ฟ้าอ่อนกีบขาวอยู่บนผ้าทอสีครามเข้มเป็นสี ต่าง ๆ ตามความพอใจ เช่น สีส้ม สีแดง สีเขียว สอดคล้อง กับงานวิจัยของ ณัฐพล (2559) ที่ว่า ปัจจุบัน ลักษณะเฉพาะในด้านหัตถกรรมของชาวไทยทรงคำมีการ เปลี่ยนไปบ้าง โดยสีสันที่ใช้ในสินค้าหัตถกรรมผ้าทอขาว

ไทยทรงคำที่จังหวัดสุพรรณ มีระยะทางของเส้นมากที่สุด ผ้าทอลายแต่งโมใช้เป็นเครื่องแต่งกาย และใช้ประกอบใน พิธีการตั้งแต่เกิดจนตายจึงมีความสำคัญต่อวิถีชีวิต งาน ฝีมือที่ต้องใช้时间和นิยมทำกันในชุมชนนี้ ได้แก่ ดอกผ้า ปะท่าจากผ้าย้อมสี มี 21 ลายใช้ตอกแต่งเพื่อเพิ่มความ สวยงามใช้แต่งบนผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าเกือบทุกชนิด มี ทั้งลายดั้งเดิมและลายที่ชุมชนประยุกต์ขึ้นมาใหม่ ลายที่ สร้างขึ้นใหม่ได้เป็นต้นแบบให้ชุมชนอื่นรับไปใช้ซึ่งเป็น ความภาคภูมิใจอย่างมากของชุมชน สำหรับสินค้าทาง วัฒนธรรมที่ชุมชนผลิตเพื่อจำหน่าย มีจุดอ่อนที่ทำให้ ผลิตภัณฑ์ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร เพราะมักซื้อกับ สินค้าของไทยทรงคำในชุมชนอื่นและมีข้อสังเกตว่า สมาชิกชุมชนบางคนดัดแปลงวัสดุที่ใช้ทำผลิตภัณฑ์ใน แนวทางที่ไม่ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญา ดังเดิม มีการปรับเปลี่ยน สีผ้าทอจากสีครามเข้มเป็นสี ต่าง ๆ ตามความพอใจ เช่น สีส้ม สีแดง สีเขียว สอดคล้อง กับงานวิจัยของ ณัฐพล (2559) ที่ว่า ปัจจุบัน ลักษณะเฉพาะในด้านหัตถกรรมของชาวไทยทรงคำมีการ เปลี่ยนไปบ้าง โดยสีสันที่ใช้ในสินค้าหัตถกรรมผ้าทอขาว

ไทยทรงคำได้มีการประยุกต์ให้มีหลายสีมากขึ้นหรือทำตามความต้องการของผู้บริโภค dokผ้าปะต่เดิมใช้สีหลักสีสี คือ แดง ขาว เขียวและเหลืองหรือส้ม ก็เปลี่ยนใช้สีตามใจชอบ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นการลดคุณค่าของสินค้าทางวัฒนธรรม และลดความน่าสนใจลง

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองไทยทรงคำได้ใช้ชื่อคุณภาพรูปแบบ โดดเด่น สวยงาม ให้เป็นพื้นฐานการออกแบบ โดยใช้วัสดุที่แสดงเอกลักษณ์ของชาวยาไทยทรงคำ ได้แก่ ผ้าหอยลายแตงโมและดอกผ้าปะเพื่อให้เกิดการตัดกันของสีและรูปทรง จะได้เห็นความแตกต่างและซักนำไปสู่จุดเด่นของผลิตภัณฑ์ และได้ติดฉลากสินค้า (label) นำเสนอที่มาของวัสดุว่าบรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ขึ้นจากความรักความผูกพันต่อครอบครัวและธรรมชาติเวಡล้อม สอดคล้องกับการศึกษาของ สมบัติ (2558) ที่ว่าเป็นการช่วยขยายประสบการณ์ของผู้บริโภค เกิดเป็นเรื่องราวประทับใจกับผลิตภัณฑ์ทำให้จดจำ ผลิตภัณฑ์ได้ง่าย ดอกผ้าปะที่นำมากตัดแต่งจะเป็นงานฝีมือที่ประดิษฐ์ตามแบบแผนถูกต้องทุกประการทั้งเรื่องสี และลวดลาย ผลิตภัณฑ์ได้ออกแบบตามรูปทรงเรขาคณิต ของลายดอกผ้าปะ ได้แก่ รูปทรงสี่เหลี่ยมของสมุดจดบันทึก รูปทรงสี่เหลี่ยมคงที่ของกระเบ้า รูปทรงสามเหลี่ยมของกล่องแหวนตา รูปทรงกลมของพวงกุญแจ ซึ่งเป็นรูปทรงพื้นฐานหลักในการออกแบบที่เรียบง่าย และมีความงดงาม สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงใจ และรัชดา (2559) ที่นำรูปทรงเรียบง่ายคือรูปทรงเรขาคณิต มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเครื่องประดับจากประเพณีและวัฒนธรรมไทยทรงคำเพื่อแสดงถึงการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย ดังนั้นผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาแล้วจึงมีรูปลักษณ์ภายนอกที่สวยงามเพื่อสร้างความสนใจแก่ผู้บริโภคในด้านที่ตอบสนองความต้องการด้านจิตใจและมีคุณค่าด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาของชาวยาไทยทรงคำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุรีวรรณ และคณะ (2559) ที่ว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าไทยทรงคำควรคำนึงถึงความต้องการของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และให้ความสำคัญต่อการสื่อความหมายและการคงเอกลักษณ์ของชาวยาไทยทรงคำด้วย

วัฒนธรรมทุกสาขาจำเป็นต้องมีการสืบทอดเพื่อความคงอยู่และให้คนรุ่นหลังได้ประพอดตีปฏิบัติตาม

185 องค์ความรู้และการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองไทยทรงคำ ทำบล๊บันดอน อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

งานทัศน์กรรมทุกสาขาถือเป็นวัฒนธรรมอันเป็นมรดกทางสังคม การสืบทอดวัฒนธรรม คือ การให้การศึกษา การฝึกอบรมสมาชิกชุมชนและเยาวชนในสถานศึกษาที่เข้ารับการอบรมความรู้เรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีการปรับเปลี่ยนวิธีคิดในการผลิต และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าทางการตลาดหรือมูลค่าทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นโดยที่คุณค่าทางวัฒนธรรมไม่ลดลง ผู้เข้าอบรมทั้งสองกลุ่มมีระดับความรู้พื้นฐานเรื่องการประดิษฐ์ไม่เท่ากัน แต่ทั้งสองกลุ่มเป็นคนท้องถิ่นเดียวกัน มีประสบการณ์ตรงในการได้เห็นและได้ใช้ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมร่วมกัน และต่างต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงคำไว้ การอบรมจึงเป็นการกระตุนจิตสำนึกชุมชนให้มีความภูมิใจและรู้คุณค่าภูมิปัญญาบรรพบุรุษด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขัดดิยา (2558) ที่ว่าเป็นการนำความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคล ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอดคล้องกับความรู้สัมัยใหม่ในการดำเนินธุรกิจ การฝึกอบรมจึงช่วยเสริมสร้างศักยภาพการผลิตที่ใช้ทุนวัฒนธรรมอย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ตุนท์ และสมชาย (2558) ที่ว่าศักยภาพการผลิตที่แท้จริงอยู่ที่วิธีคิดและมุ่งมั่งของคนในชุมชนที่ได้เรียนรู้การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา วัฒนธรรมหรือทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อการผลิตอย่างรอบด้าน อย่างไรก็ตามเพื่อให้การพัฒนาผลิตภัณฑ์มีความต่อเนื่อง ควรมีการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าหอยพื้นเมืองให้มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น และสร้างมาตรฐานระบบการผลิต ด้านการตลาดควรใช้ระบบ E-commerce ส่งเสริมการตลาดด้านวัฒนธรรมให้แพร่หลายเป็นที่รู้จักมากกว่าปัจจุบัน

สรุป

การวิจัยเรื่ององค์ความรู้และการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองไทยทรงคำ ทำบล๊บันดอน อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยปฏิบัติการ อย่างมีส่วนร่วม ดำเนินงานในพื้นที่ทำบล๊บันดอน มีเครือข่ายเข้าร่วมโครงการวิจัย 4 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า ชาวยาไทยทรงคำทำบล๊บันดอนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีอัตลักษณ์แห่งชุมชนและสืบทอดอัตลักษณ์ไว้ได้อย่างน่าชื่นชม โดยเฉพาะงานผ้าได้แก่ ผ้าลายแตงโมและดอก

ผ้าปะที่สร้างสรรค์จากภูมิปัญญาของชุมชน ผู้วิจัยได้นำงานผ้าทั้งสองมาใช้เป็นวัสดุหลักในการออกแบบผลิตภัณฑ์ 4 ชนิด คือ พวงกุญแจ กระเบื้อง กล่องใส่แว่นตา สมุดจดบันทึก จากนั้นได้ถ่ายทอดความรู้แก่สมาชิกชุมชน และเยาวชนในสถานศึกษา ผลการดำเนินงานวิจัยคือ ผู้เข้ารับการถ่ายทอดองค์ความรู้สามารถประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ตามแบบได้เป็นอย่างดี และสนใจที่จะนำความรู้จากการอบรมไปต่อยอดด้วยการเผยแพร่แก่ผู้อื่น และด้วยการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่เพิ่มขึ้น นอกจากร้านนี้ การที่ผู้วิจัยนำผ้าลายแต่งโน้มมาใช้เป็นวัสดุหลักแทนผ้าพื้นสีดำที่นิยมใช้กัน ได้เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมกล้าที่จะคิดนอกกรอบจากที่เคยปฏิบัติ ในส่วนผู้บริโภค มีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ด้านการออกแบบ ด้านราคา ด้านประโยชน์ใช้สอย และความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จากการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า ด้วยการที่ทุนวัฒนธรรมของไทยทรงดำรงความโดดเด่นชุมชนจึงควรทำงานร่วมกับนักออกแบบอย่างเนื่องเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบหลากหลายสู่ความเป็นสากล โดยไม่ละทิ้งเป้าหมายของความจริงใจในการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมควบคู่ไปด้วย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ ภายใต้ สำนักบริหารโครงการส่งเสริมการวิจัยในระดับอุดมศึกษา (HERP) ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดอนที่ให้ความช่วยเหลือในการลงพื้นที่ เครือข่ายงานวิจัยและสมาชิกชุมชนที่ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลและการจัดอบรมให้ความรู้ คุณอัครวัฒน์ บุญสูงเพชร ประธานสภาวัฒนธรรม ตำบลบ้านดอน ที่ อำนวยความสะดวกและช่วยประสานงานกับชุมชน ด้วย การสนับสนุนและด้วยความช่วยเหลือดังกล่าวข้างต้น เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

ขัดดิยา ขติยรา. 2558. การถ่ายทอดความรู้เรื่องแผนธุรกิจเพื่อพัฒนาวิสาหกิจ ชุมชนของกลุ่มอาชีพหัตกรรม ชุมชนปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง. วารสารการพัฒนาชุมชน และคุณภาพชีวิต 3(3): 261 - 269.

จรัสพิมพ์ วังเย็น. 2554. แนวคิดหลังสมัยการย้อนสู่โลกแห่งภูมิปัญญา. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ. 13(1): 20 - 23.

จุรีวรรณ จันพล วี สังสุวรรณ พีญลินี กิตติ์ และสุรีรัตน์ วงศ์สมิง. 2559. การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทยทรงดำเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University 9(2): 82-98.

ชุมจันทร์ ดาวเดือน. 2558. การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์กระเบื้องหินจากผ้าหอโบราณบ้านผ้าทั้ง จังหวัดอุทัยธานี. วารสารวิชาการ ศิลปศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเรศวร 6(1): 121 – 133.

ธัญพันธ์ จันทร์หอม. 2559. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาของชาวไทยทรงดำในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย. วารสารสมาคมนักวิจัย 21(1): 181-192.

ณัฐพล ซอฐานานุสัคก์. 2559. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทยทรงดำเชิงพาณิชย์. วารสารศิลปกรรมศาสตร์วิชาการ วิจัยและงานสร้างสรรค์ 3(1): 24 - 46.

ดวงใจ อุช欣 และ รัชโท พรเจริญ. 2559. การศึกษาและการออกแบบผลิตภัณฑ์อุปกรณ์เสริม อิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นเครื่องประดับโดยนำแนวคิดความเชื่อจากวัฒนธรรมไทยทรงดำ กรณีศึกษา : กลุ่มสตรีทอผ้าไทยทรงดำ บ้านหัวเข้าจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี.

วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร 7(1): 39 – 55.

ตุนท์ ชมชื่น และสมชาย ใจบาน. 2558. การเสริมสร้าง
ศักยภาพการผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชน “ผ้าหอ
กระหรี่ยง” ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและ
เศรษฐกิจสร้างสรรค์: กรณีชุมชนตำบลแม่ย่า
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วารสารการ
พัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต 2(2): 203 -
214.

สมบัติ ประจญศานต์. 2558. ลดลายเรขาศิลป์ส่วน
ประดับของปราสาทขอมบนผ้าไหมมัดหมีต่อ
การออกแบบเครื่องแต่งกาย. วารสารการ

พัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต 3(3): 331 -
338.

อุไรวรรณ ทองแก่นแก้ว พนิจ ดวงจินดา สุชาสินี
บุญญาพิทักษ์ สุนิสา คงประสมิทธิ์ ณรงค์
เต็มรัตนกุล พชลินร์ จันนุ่น ชาลินี
สะท้านบัว พรพันธุ์ เขมคุณาศัย และเบญจ
วรรณ บัววัญ. 2560. การประเมินแบบมี
ส่วนร่วมในระบบการบริหารจัดการกลุ่มวิจัย:
กรณีศึกษาการปฏิบัติที่ดีของกลุ่มวิจัยสุขภาพ
ชุมชนเพื่อพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่และสังคม.
วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต
5(3): 446 – 456.

Knowledge and Product Development from Thai Song Dam Traditional Textiles in Ban Don Subdistrict, U Thong District, Suphanburi Province

Rujirapha Ngamsakoo* and Punyapha Pollawan

Department of Architecture, Faculty of Industrial Technology,

Pranakon Rajabhat University, Bangkok 10220 Thailand

*Corresponding author E-mail: n.rujirapa@gmail.com

(Received: 10 April 2017; Accepted 27 June 2017)

Abstract: Knowledge of product development from Thai Song Dam native textiles of Ban Don subdistrict, U Thong district, Suphanburi Province is a participatory action research project to study the knowledge and local wisdom of the Thai Song Dam. The research is interested in how people on how apply traditional textile knowledge to produce daily-use appliances, and to design and develop products from native textiles of Thai Song Dam, especially watermelon-pattern fabric and patched fabric. There are 4 participants in the project; the Weaving Community Enterprise of Ban Yang Lao, the Ancient Black Tai Cultural Restoration Center, Wat Klang Ban Don School, and Wat Yang Sawang Arom School. The research results revealed that watermelon-pattern fabric and patched fabric contain meaning that can be linked to the history and lifestyle of Thai Song Dam people. These textiles use dark indigo-blue thread to weave watermelon-pattern fabric to decorate woven fabric with patterns that convey to their relationship with nature. Thus, these two kinds of fabric clearly show the identity of the ethnic group. The researchers developed products from Thai Song Dam fabrics, such as key rings, bags, glasses boxes, and notebooks. The survey results concerning product satisfaction showed that the design, price, and utility were all at a high level.

Keywords: Watermelon-pattern fabric, patched fabric, Thai Song Dam traditional textile products

บทคัดย่อ: การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบจำลองสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาของเกษตรกร โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งรวมข้อมูลจากประชาชนชาวบ้านจำนวน 13 ราย จากการเห็นอีก ตัววันออกเสียงเห็นอีก และภาคกลางและภาคตะวันออก โดยการสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างแบบเจาะลึก ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยกระบวนการทฤษฎีฐานราก ซึ่งผลการวิจัยพบว่า แบบจำลองสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร สามารถอธิบายได้โดยการบูรณาการมุมมองบนพื้นฐานทรัพยากร และค่านิยมหลักเข้าด้วยกัน ซึ่งแบบจำลองดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงปัญหาค่านิยมหลักที่สำคัญ ได้แก่ การเมืองรัฐ ความโลก และความเกี่ยวกับรัฐ ซึ่งเป็นแรงขับที่สำคัญที่นำไปสู่ ปัญหาด้านกระบวนการ (การทำเกษตรเชิงเดียว และการทำเกษตรสารเคมี) และปัญหาด้านทรัพยากร อันเกิดจากนโยบาย

ของรัฐบาลที่ไม่เหมาะสมและการขาดแคลนทรัพยากรทางกายภาพ อันส่งผลให้เกิดผลลัพธ์คือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ คือ หนี้สินของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการผลิตสูงและราคาผลผลิตตกต่ำ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาของเกษตรกรจึงจำเป็นต้องดำเนินการเชิงระบบ ด้วยการให้ความสำคัญต่อทุกองค์ประกอบดังกล่าว

คำสำคัญ: ปัญหาของเกษตรกร มุ่งมองบนพื้นฐานทรัพยากร ค่านิยมหลัก

Introduction

Folk handicrafts are created for daily use in conjunction with beauty. It expresses the identity that reflects the foundation of wisdom (Wangyen, 2011). Watermelon-pattern fabric and patched fabric, which are native textile handicrafts of the Thai Dam people in Ban Don district, Suphanburi province, clearly reflect their unique identity, and are still preserved in the form of clothing and daily-use products, as well as the generation of goods for the community. Turning fabric into products involved skill, expertise and understanding inherited through generations. However, these usually lack creativity for new designs, where good products are generally involved a well-thought designing process (Dowduen, 2015). Furthermore, it lacks cultural capital and analysis to increase the value, resulting in dull products that do not meet the needs of the target consumers, which are likely shifting the preference of products that are of intellectual cultivation and not just physical value (Chomchyen and Jaiban, 2015).

As a result, there has been an increase in the number of studies that have implications for fabric processing, such as product development for Thai Song Dam native textiles for commercial development (Sorthananusak, 2016) with the objective of improving and developing new fabric patterns and transferring the pattern to products and product

development projects using the local wisdom of Thai Dam from western Thailand (Junhom, 2016). The main aim is to develop woven products, which has given rise to 20 modern fabric patterns. This research demonstrated that Thai Song Dam native textiles can be creatively turned into different products.

The researchers therefore have worked with collaborators to turn local wisdom, watermelon-pattern fabric and patched fabric, which is the handicraft of the Thai Song Dam people in Ban Don district, Suphanburi province, into 4 products; key chain, bag, glasses case, and notebook, through a design process that promotes mutual learning with the local community, and will stimulate self-development and learning of the community (Tongkaemkaew *et al.*, 2017).

The aim of this objective is to understand and explore the local wisdom of the Thai Song Dam in using Thai Song Dam native textiles in daily use items for the design and product development of native textile of Thai Song Dam, Ban Don subdistrict, U Thong district, Suphanburi Province.

Materials and Methods

The study was a qualitative study that collected local wisdom in using textiles in the production of the daily-use appliances, acting upon knowledge, and a quantitative study assessing satisfaction of consumers towards

the products of the Thai Song Dam native textiles.

Target population

Target population consisted of two groups; 1) Key informants that included people knowledgeable in local cultural tradition, such as the locals who were the experts of the local textiles (in weaving, lacing, patching) (n=12), community leader of Mu 1-8 of Ban Don subdistrict, Suphanburi Province, Cultural Council of Suphanburi Province (n=1), and members of the manufacturing association such as Ban Yang Lao Textile Community Enterprise and Ancient Thai Dam Cultural Restoration Center Group (n=10), that were recruited through purposive sampling, 2) adult consumers and those who were interested in the products (n=100) recruited through convenience sampling. The study was conducted during January 2016 to March 2017.

Tools and data collection

In-depth interviews, focus group interviews, voice recording, photographing, and questionnaire to assess the satisfaction in the products.

1. Procedures

The steps/procedures were as follows:

1.1. Preparation

Create/build research network. Product development requires in-depth information and knowledge of the local Thai Dam, we therefore, partnered with the Ban Yang Lao Textile Community Enterprise and Center for Revival of ancient Thai Dam Culture Group, Wat Klang Ban Don School and Wat Yang Sawang Arom to form the research team.

Research explanatory meeting. The authors organized a meeting to explain the objectives and the procedures of the project. The governor of Ban Don district was supportive of the project and encourage further product development.

1.2. Procedures

Interviews: The authors interviewed the local community to explore the usage of local textile in product development and the relation of products and Thai Song's culture.

Focus Group Discussions (FGDs): The authors carried out FGDs to validate the collected data and information, discuss the sketches for advice and suggestions on patterns and the production

Product design from Thai Dam culture and evaluation of design and arts and culture. Experts from both fields approved the product design.

Dissemination of results to the local community: The authors hosted a meeting to present the final products to the local community while also providing the explanation to receive feedbacks and comments. The local community had positive response to the products.

Knowledge transfer to the local community: The authors organized a meeting to disseminate the new knowledge that has arisen from this project to the local community. There were 2 sessions; local community consisting of 15 residents and 10 young people and 4 teachers from educational institutions. The participants were very satisfied with the design and requested further training.

Results

Knowledge and local wisdom of the That Song Dam people regarding production of traditional textiles, and use of textiles for decorations and items of daily use.

Figure 1 Woven fabric Watermelon-pattern for Thai Song Dum women

Findings regarding ideas and production of watermelon-pattern fabrics

Weaving tradition of the Thai Song Dam people

Every Thai Song Dam woman should train in weaving in the household. Both cotton and silk weaving is done, but the majority prefer cotton goods, such as the watermelon-patterned fabrics used for skirts, linings for making shirts, and textiles used in rituals. For this reason, the Thai Song Dam must plant cotton and mulberry to raise their silkworms, so that they can supply their raw material and thread needs. Currently, they prefer to use manufactured silk thread.

Color and stripes in watermelon-pattern fabrics

Watermelon-patterned fabrics are used for women's skirts and are often an almost-black indigo color. The special feature is the stripes that extend around the skirt, which are light blue, almost white color. These are called *lai chado* and *sin dao lai*.

Findings regarding ideas and production of patch fabric and patched pattern fabric

Patchwork

Patchwork arose out of thinking that clothes and other woven items should be attractive, and dying of cloth was begun, using four main colors of dye, and cut into small pieces. These pieces were sewn together to make designs with lines. Then they were attached as decoration on shirts, as well as other daily use items such as pillows and mosquito nets. This patchwork is a handicraft that Thai Song Dam women must learn together with weaving skills.

Patched patterns

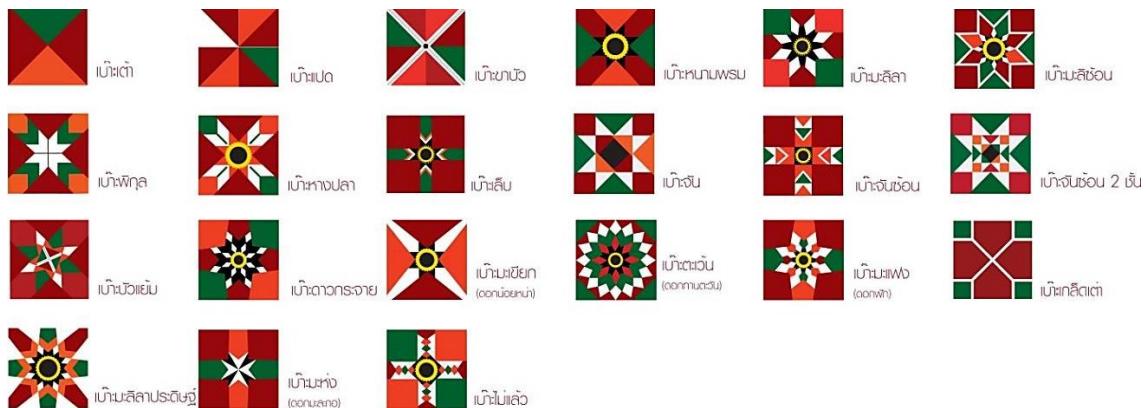
These patterned patchwork items hold special importance, as they are auspicious for those who wear or use them. Most of the designs have been passed down from ancestors through the generations. They are a source of pride for the Thai Song Dam of tambon Ban Don. A number of the patched

patterns were developed out of more traditional patterns, and then were transmitted to other Thai Song Dam communities.

Origin and meaning of patched patterns

Cultural and traditional ideas are related to patchwork, which is by nature a source of motivation for people to create

patterns such as flowers. These patterns are geometric, and use the four basic colors, namely green, white, red and yellow or orange. The position of each color is clearly defined. There is a total of 21 patterns found in the Thai Song Dam community of tambon Ban Don (Figure 2).

Figure 2 Collection of 21 patching patterns from Thai Song Dum
in Ban Don subdistrict, Suphanburi Province

Findings regarding use of patched patterns as decorations on daily use items and clothing

Use items are divided into individual use items and village use items

Traditional shoulder bags are called luam in the local language, and are fabric bags that are used by men when they leave the village. Black shoulder bags are popular. Decoration with patterns was adopted later in order to increase attractiveness. However, these shoulder bags are not produced for use in rituals, but rather they are purchased at shops and then used in rituals.

Hats are called muu in the local language, and are worn by children to protect them from strong sunshine. Women who

perform rituals, known as mae mot or mae mor, wear hats as well.

Pillows are used when sleeping, as well as being part of pre-wedding decorations set up in the house, to show that the bride will be a good housewife.

Mattresses are for sleeping, and can be rolled and folded up for storage. The Thai Song Dam call these seuu fuuk. After use, the mattress is rolled up and stored along the walls of the house, as they are not hard and not overly thick. These mattresses are a necessary part of a wedding, placed in a rattan carrying case and carried when the bride is escorted to the groom's house.

Mosquito nets are made from large pieces of thick, dark indigo cloth. The Thai Song

Dam call these mosquito nets yan, and believe that they must be prepared for a wedding day. Decorations are attached around all four edges of the mosquito net, as well as other decorations and auspicious items that will provide protection from evil. The patterns are then attached directly to the seams of the mosquito net, using patching methods or applique. The designs are chosen to be of value to the user. There is a requirement that a mosquito net must be sewn in one day, so people with a good spouse and stable

household are selected, representing a good start to the married couple's new life together.

Tossing balls, called makorn, are small, squared bags stuffed with tamarind seeds. In the middle of the top there is a string used to close the bag and form a loop for carrying. On the remaining four sides, small pieces of cloth or colored string are used as decoration like earrings and then thrown back and forth between boys and girls. This is an important game played during rituals or other happy occasions.

Shoulder bag

Patched hat

Patched pillow

Mattress

Mosquito net

Tossing ball

Figure 3 Equipment and appliances used of Thai Song Dam everyday life

Clothing [FIGURE 4]

The identity markers of the Thai Song Dam include wearing clothes of deep indigo color, and can be divided into two types: clothes worn in daily life, and clothes worn on special occasions, both auspicious and inauspicious.

The clothes that people still sew and wear regularly include thongtheng shirts, pants, men's and women's sua korm shirts. The pha piew is an all-purpose piece of cloth used by Thai Song Dam women to wrap around their head during the summer, or around the neck as an accessory or for warmth. It is also wrapped

around the chest instead of a shirt, when inside the house. For that reason, it is also called pha haang nom.

The clothes worn in important ceremonies are suea hii, which is used when the owner is alive, and after they have died as well. It is worn on both auspicious and inauspicious occasions, and it conceals the daily philosophy of Thai Dam life. Almost none

of the Thai Song Dam clothes have patterns, except the suea hii, which is embroidered with beautiful patterns. However, the patterns are hidden while the wearer is alive, which shows the modesty of the Thai Song Dam. When the owner has passed away, the embroidered part of the cloth is draped over the coffin, in order to inform the spirits that they are of the same group.

Figure 4 Traditional clothes of Thai Song Dam (left) and clothes for spiritual ceremonies (right)

Findings regarding design and development of traditional textile products

Four types of products have been developed: key chains, bags, glasses cases and notebooks. The principle of these designs has been to use the cultural markers that represent the identity of the Thai Song Dam, showing color contrasts and shapes that demonstrate the differences and draw the eye of the customer to the products' uniqueness. The use of these differences is done with full agreement. The materials used are woven fabric of deep indigo color with light blue almost white lines, alternating in even and odd numbers on the fabric. The color and lines demonstrate the thinking of the Thai Song

Dam. Deep indigo means life and soul, while light blue means mourning. Bringing these two colors together shows the Thai Song Dam understanding of the truth that no one can avoid death. It is a warning that people should not disparage other. The spacing of the lines on these watermelon-patterned fabrics have been adjusted by people who are knowledgeable in Thai Song Dam cultural arts to match the size of the product. This has also been done with the agreement of the community, to ensure that the cultural meaning of the design is not distorted. Additionally, all products are decorated with patched-fabrics using the 21 flower designs. The basic shapes of the flowers mimic natural forms, but through a geometric

representation. The products are designed to go with the appearance of the flower designs so that they create a harmonious feel; for example, the square shape of the notebook, the trapezoid shape of the bag, the triangle shape of the glasses case and the round shape of the key holder. All four products also include things to interest the customer. The key chain has a tassel that will move back and forth when it is

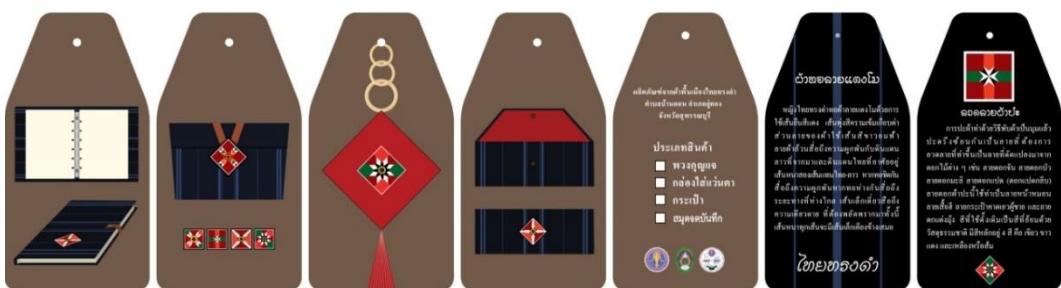
used, giving the appearance of a tossing ball being thrown back and forth between a boy and a girl during the new year celebration. The glasses case and bag can be folded and stored, while the patchwork patterns can be changed so that the customer does not get bored. The customer can change the paper in the notebook when it is all used up (Figure 5).

Figure 5 Products from Thai Song Dum's native textiles

To enhance the cultural value of the products, labels are attached to indicate the origin of the materials, which are based on the

ancestors' feelings of connectedness to family and nature (Figure 6).

Figure 6 Label

The researchers collaborated with training networks to transfer knowledge using these products to teach the production and innovation processes. The participants in the training consisted of community members and

students. The participation of the students indicated their interest in taking up the tradition, and their recognition of the value of these cultural handicrafts. When the training was finished, Praphai Mayakarn (Wat Klang Ban

Don school) and Jormkhwan Phutthimai (Wat Yang Sawang Arom school) took the knowledge they gained from the researchers and spread it further with the youth in their schools, so that there would be even more people carrying on this tradition. The participating community members showed interest in different parts of the new forms, because until then they all produced using traditional patterns or their own individual designs. For example, the two teachers mentioned above consulted with Ms. Krai Manpatch (head of the Ban Yang Lao Textile Community Enterprise) about new product designs, such as bags and mobile phone holders, and they have begun to work together. Additionally, when the researchers introduced the watermelon-pattern fabrics as a material for product development, people were impressed because it had never been used in Ban Don subdistrict. This stimulated members to be more proactive and confident in moving beyond the familiar frameworks that they were

comfortable with, while maintaining their important cultural symbols. The training influenced thinking more than outcomes, because development of new products is a sustained process in which new ideas emerge and then the community members take them up and use them in ways that they see fit.

The results of the assessment of consumer satisfaction with the Thai Song Dam textile products are introduced below. For the glasses case, consumers were highly satisfied with all aspects at a 3.87 level (Table 1). For the key chain, consumers were highly satisfied with all aspects at a 3.96 level (Table 2). For the bag, consumers were highly satisfied with all aspects at a 3.99 level (Table 3). For the notebook, consumers were highly satisfied with all aspects at a 4.01 level (Table 4). The results of the general assessment of consumer satisfaction with Thai Song Dam native textile products showed a high level of consumer satisfaction (Table 5).

Table 1 Survey results on satisfaction toward glasses box from Thai Song Dum's native textiles

Assessment	$\bar{X}$	Standard Deviation	Meaning
Design	3.96	0.83	High
Price	3.78	0.33	High
Utility	3.88	0.78	High
all aspects	3.87	0.65	High

Table 2 Survey results on satisfaction toward key ring from Thai Song Dum's native textiles

Assessment	$\bar{X}$	Standard Deviation	Meaning
Design	3.99	0.80	High
Price	3.91	0.74	High
Utility	3.99	0.80	High
all aspects	3.96	0.78	High

Table 3 Survey results on satisfaction toward bag from Thai Song Dum's native textiles

Assessment	$\bar{X}$	Standard Deviation	Meaning
Design	4.01	0.79	High
Price	3.98	0.81	High
Utility	3.99	0.80	High
all aspects	3.99	0.80	High

Table 4 Survey results on satisfaction toward notebook from Thai Song Dum's native textiles

Assessment	$\bar{X}$	Standard Deviation	Meaning
Design	4.06	1.34	High
Price	3.98	0.73	High
Utility	4.00	0.79	High
all aspects	4.01	0.95	High

Table 5 Survey results on satisfaction toward products from Thai Song Dum's native textiles, glasses box, bag, key ring, and notebook in all aspects

Assessment	$\bar{X}$	Standard Deviation	Meaning
Design	3.93	0.57	High
Price	3.98	0.85	High
Utility	3.96	0.64	High

Discussion

We found that the Thai Song Dam, Ban Don subdistrict, U Thong district, Suphanburi province have a very unique local community culture, reflected by the local clothing in dark indigo color, almost black, woven textile with patterns and patched fabric to enhance attractiveness. The majority of the community members is middle aged adults, with adequate knowledge and pride in their culture. They were willing to provide information for the research. The community produces handicrafts, for their personal use and for commercial purposes, which included textile weaving and other handicrafts, techniques that were passed down from the older generation. The woven fabrics include black fabric and

watermelon-pattern fabric, which reflect the unique characteristic of Thai Song Dam use of dark indigo colors. The materials and the color used in dying were originally from natural products, however, have shifted to synthetic material and color, with light blue, almost white, lines or streaks on the pattern. The origin of the product can be recognized by the distance between the lines/streaks. Each Thai Song Dam community has their own preference for the spacing of these lines. The textiles of Thai Song Dam in Suphanburi province have the largest spacing between these lines. Watermelon-pattern fabric is used in clothing and in cultural rituals from birth till death; hence, they are vital for their lifestyle. The most well-known and common handicraft is the patched fabric made from dyed fabric that has

21 patterns for decoration on almost all textile products. The patterns are both conventional and modern patterns newly developed by the community. The new patterns are adopted as a model of design for the other communities, in which they take great pride. The products that are available commercially are not very well accepted since they closely resemble the products of other Thai Song Dam communities, with little variation. Some members of the community do not value the preservation of the tradition, altering the color from dark indigo to other colors such as orange, red, green. This is in line with the study of Sorthanarusak (2016) which found that Thai Song Dam handicrafts have been changing and evolving, using more colors following the preferences of the consumers. The original patched fabric consists of 4 main colors of red, white, green and yellow or orange. The changes of these traditional colors devalue these products of culture and interest.

The product development of Thai Song Dam native textiles uses local wisdom in design through the use of watermelon-pattern fabric and patched fabric for the color and pattern accentuations, so that the products stand out and are more attractive, as well as labelling with information that the product was originally crafted from family connectedness and the nature and environment. This agrees with the findings of Prajonsant (2015), which researched this type of story-telling labeling technique and concluded that it is an effective way of making the product memorable. The patched fabric that is being used for decorative

purposes is a handicraft made in compliance with the traditions, with respect to the colors and the geometric patterns of the patched fabric such as the square of the notebook, the trapezoid shape of the bag, the triangle shape of the glasses case and the circular shape of key chain. These are basic design shapes that are simple and beautiful. This is as suggested by the work of Utchin and Porncharoen (2016) that used geometrical patterns to guide the design of ornaments from the culture and tradition of Thai Song Dam, and reflects their simple lifestyle. The developed products are sophisticated and attractive, satisfactory to the consumers and of value of conservation. This is consistent with the work of Janpla *et al.* (2016) which suggests that product development of Thai Song Dam textile should take into consideration of the target consumers, the importance of conveying the meaning, and the preservation of the identity of Thai Song Dam.

The preservation and the inheritance of a culture is of great necessity. All handicrafts are considered to be cultural heritage. Educating and training the community and young people in educational institution in regard to product design is important for cultural inheritance so that they are adaptive in their production and product improvement to increase the market and commercial value while preserving the cultural value. Both groups of participants, the local community and the young people in educational institution, do not have the same skills in production, however, they share the Thai Song Dam's background, experience, and viewpoints, mutually sharing

the aspiration in preserving the local wisdom. The training also helped to raise the awareness of the local community to take pride in and appreciate the ancestral wisdom. This is as suggested by Kattiyawara (2015) which stated that the integration of the individual's cultural knowledge and the innovation in marketing, the training will empower and make use of the cultural capital that is also in line with Chomchuen and Jaiban (2015) which suggest that the real production potential lies in the perspective of the people in the community who have learned the application of local wisdom, culture, or resources leading to the multifaceted production. However, for product development to be continuous, research and development of a variety of native textiles is significant, as well as standardization, ensuring the quality of the production and the use of E-commerce in marketing, which will help advertise and promote the product.

Conclusion

This research into knowledge and product development using native textiles of Thai Song Dam Ban Don subdistrict, U Thong district, Suphanburi Province was participatory action research, conducted in Ban Don subdistrict. There are 4 stakeholders in the project; the Weaving Community Enterprise of Ban Yang Lao, the Ancient Thai Dam Cultural Restoration Center, Wat Klang Ban Don School and Wat Yang Sawang Arom School. We found that Thai Song Dam Ban Don sub-district has a very unique local community characteristics that has been impressively well preserved until

date, particularly the watermelon pattern fabric and patched fabric that were locally conceived. The researchers used both types of textiles to develop 4 products; keychain, bag, glass-case, and a notebook. The research team further has conducted a meeting for knowledge-dissemination and skills-transfer to the local community and youth in educational institution. The participants were able to follow the instructions and produce the products without difficulties. They also expressed their interest in spreading the knowledge and skills to the others, as well as, through new product development. Furthermore, the research team made use of the watermelon pattern fabric instead of a conventional black fabric that is being used extensively, to stimulate out-of-the-box creativity. Consumers were greatly satisfied with the design, price, and utility. The research shows how to make use of the cultural wisdom of Thai Son Dam through the engagement of local community with designers for continuous product development for product's variety and globalization without abandoning the cultural value and intention.

Acknowledgements

The authors thank the graduate studies' research promotion project for the advancement of national research universities under the Higher Education Research Promotion Office (HERP) for the financial support for this study. We are also grateful to the Ban Don district for their field work support, as well as the research network and local community in providing the

information and knowledge management. We also extend our gratitude to Mr. Akarawat Boonsoongpetch, the President of Ban Don Cultural Council for his assistance and coordination with the local community. Without all of the support from these partners, this project would have been impossible.

References

Chomchuen, T. and S. Jaiban. 2015. Enhancing of Productive Potentiality of Community Products "Karen Weaving" with Sufficiency Economy and Creative Economy: Case of Mae Yao Sub-district Community, Muang District, Chiang Rai Province. *Journal of Community Development and Life Quality* 3(2): 203-214.

Dowduen, C. 2015. Development and Design of Ladies' Bags with Traditional Textile Patterns Form Ban Pa Tang, Uthai Thani Province. *Art and Architecture Journal, Naresuan University* 6(1): 121-133.

Janpla, J., W. Songsuwong, P. Kijkar and S. Wongsaming. 2016. Development of Thai Song Dam Woven Fabric Products to Add Value Following the Creative Economy Concept. *Veridian E-Journal, Silpakorn University* 9(2): 82-98.

Junhom, T. 2016. The Development of Textiles Products : Wisdom of Thai Song Dam in The Western Region of Thailand. *Journal of the Association of Researchers* 21(1): 181-192.

Kattiyawara, K. 2015. A Knowledge Transfer of Business Planning for Development of Handicraft Community Enterprise, Pong Yang Khok Community, Hang Chat District, Lampang Province. *Journal of Community Development and Life Quality* 3(3): 261-269.

Prajonsant, S. 2015. Graphic Patterns Adopting from Architectural Decoration of Khmer Temples in Ikat Silk of Cloth Design. *Journal of Community Development and Life Quality* 3(3): 331-338.

Sorthananusak, N. 2016. Development of Hand Woven Product Textile Thai Song Dam for Commercial. *Journal of fine arts research and applied arts* 3(1): 24-46.

Uraiwan Tongkaemkaew, Pinit Doangjinda, Suthasinee Boonyapithak, Sunisa Kongprasit, Thanapat Temrattanakuthol, Phacharin Jeennun, Chalinee Satanboa, Pornpan Kemakhunasrai and Benjawan Boakhluan. 2017. Evaluation Participatory in Research Clusters Management System: A Case Study of Best Practices in Community Health Cluster to Develop a Young Generation of Researchers and Society. *Journal of Community Development and Life Quality* 5(3): 446-456.

Utchin, D. and R. Porncharoen. 2016. The study and design for an electronic accessories come from the belief and culture of thaisongdam case study : thaisongdam woman weaving group.

Baan hua khao jeen paktor rayhaburi.
Art and Architecture Journal Naresuan
University 7(1): 39-55.

Culture and Arts Journal
Srinakharinwirot University 13(1): 20-
23.

Wangyen, J. 2011. Post modern issue:
intellectual world revisit. Institute of
